

VEČERNI LIST

Posamezna številka 16 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 16 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . . . R 40—
za pol leta . . . R 20—
za četrt leta . . . R 10—
za 1 mesec . . . R 350

Za Ljubljano mesečno 3 R

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 50

Rumuni začeli preganjati Jugoslovane.

LDU Bečkerek, 25. avg. V onem delu Banata, ki so ga bili zasedli Rumuni, se je začelo preganjanje Jugoslovancev. V Velikem Komlošu so Rumuni zaprli uglednega meščana Nikolo Ristića, v Radanju pa učitelja Predića, kateri se je kot podporočnik-invalid jugoslovanske divizije vračal k svojim staršem. Srbom, kateri se hočejo iz zasedenega Banata izseliti, rumun-

ske oblasti ne dovolijo prekoračiti demarkacijske črte. Srbi, kateri so se kot prostovoljci borili v srbski armadi, so bili aretirani in internirani v Temešvaru in Aradu.

LDU Bečkerek, 25. avg. Gradivo za savski železniški most je bilo pripravljeno, da se pošlje iz Resice v Beograd. Transport pa so rumunske oblasti po naredbi iz Bukarešte prepovedale.

Smrtni udarec boljševizmu.

LDU Bukarešta, 25. avgusta. (ČTU) Rumunski dopisni urad javlja: Rumunske čete podvzamejo te dni odločno ofenzivo proti rdečim četam v Besarabiji. Včeraj in danes ponoči so boljševiki na naše predstraže ljuto streljali. Naše čete so vse napade krvavo odbile.

LDU Kodani, 25. avgusta. (ČTU)

Angleški vojaki nočejo v Rusijo.

LDU St. Germain, 25. avgusta. (Dun. KU.) »Populaire« javlja iz Londona, da sta se v Southamptonu dva angleška polka uprla, ko so ju hoteli vkrcati za Južno Rusijo. Vse se je izvršilo mirno. Vojaki so se

Stockholmski list »Volket's Dagblad« prinaša iz zanesljivega vira vest, da je angleški vojni minister v nekem svojem zagovoru izjavil, da namerava zadati Anglija boljševizmu v Rusiji smrtni udarec. Splošnega pohoda proti Moskvi se udeležijo 14 držav. Vojni minister meni, da pade Petrograd septembra, Moskva pa okoli Božiča.

sporazumeli s častniki in poslali k okrožnemu poveljniku odposlanstvo. O uspehu tega koraka še ni ničesar znanega. Krajne delavske družbe so vojakom baje obljubile pomoč.

Blagovest ubogim.

Ko je Janez Krstnik poslal učence h Gospodu, da jim da priliko, iz njegovih ust slišati zatrdilo Božjega poslanstva, jih je ta opozoril na prerokbe, ki so se izpolnjevale pred njimi: »da slepci vidijo, hromi hodijo in ubogim se oznanja blagovest«. Blagovest ubogim je prav tako označba Kristusovega poslanstva ko njegovi čudeži.

Blagovest ubogim je bistven del poslanstva katoliške Cerkve. Vsebinsko evangelij ni v prvi vrsti namenjena onim, ki imajo nebesa na zemlji, ne sitim in ošabnim bogatinom, marveč ubogim in revežem. Evangeljski ubogi niso v prvi vrsti berači, kakor tudi današnji proletarijat ni sloj beračev. Kristovi učenci so bili iz vrst uboge ljudstva, ki je jedlo svoj kruh v potu svojega obraza, bili so sinovi delavstva. In ta delavski razred je bil pred vsem oni, na katerega se je obračala Cerkev, in ki se ji je v največji množini pridružil. Tudi rimski proletarec ni bil vedno berač, bil pa je človek brez večjega premoženja, s kopico otrok in s svojimi žuljavimi rokami. To je bil stan proletarcev starega veka. In ta stan ubogih se je skupaj z brezpravnimi sužnji organiziral v službi krščanske ideje v katakombah ter z zmago krščanske ideje stopil v svet kot nov činitelj, ki je v znamenju zmagovite krščanske ideje preobrazil človeško družbo.

Masam ubogih so se pridružili tudi nekateri iz vrst bogatih in plemenitih slojev. In te je družila z ubogimi pred vsem krščanska ljubezen, ki so si jo skazovali med seboj. Cerkev ni prepovedala zasebne lasti, priporočala pa je dobrotelost in podpirala stremenje onih, ki so prostovoljno delili svoje bogastvo z ubogimi in lačnimi. To je bil praktični krščanski komunizem, ki ga ni izsilil meč ali državna sila, ki pa je temeljil v srcih, prekrvašenih krščanskega duha, v srcih polnih krščanske ljubezni.

Kakor pa smo na tem mestu že povdarjali, Cerkev sicer ni nikdar prepovedala zasebne lasti ter jo je ščitila, vendar ni Cerkev nikdar priznala one zasebne lasti, ki se je je držala človeška kri, solze sirot in vdov, ni priznala zasebne lasti, ki je bila pridobljena nasilno in krivično.

Današnji časi so v marsičem tako podobni prvim časom krščanske blagovesti. Na eni strani malo število ljudi, ki posedujejo vse dobrine tega sveta, še manjše število tistih, ki so si te dobrine pridobili poštenim potom: na drugi strani pa vrste milijonov in milijonov ljudstva, ki imajo malo ali nič, ki pa morajo delati, da drugi lahko brez dela lagodno živijo; na milijone ljudi, ki sicer še nekaj imajo, pa so v vedni nevarnosti, da jim kapitalizem modernega časa požre še to, kar imajo in kar z ljubeznijo obdelujejo v potu svojega obraza. Duh starega poganstva je zašel v palače moderne gospode, ki je zavrgla blagovest krščanstva, da se lože udaja uživanju materialnega svojega bogastva. In obupati bi bilo nad bodočnostjo človeške družbe, ko ne bi ravno mase ubogih začele vedno bolj spoznavati in razumevati krščanske blagovesti. Po celem svetu se — vzlic kriklu hlapcev materializma — med vsemi narodi širi v vrstah ubogih novo življenje in spoznavanje, da je rešitev le v krščanski blagovesti.

Delavci, vsi ubogi in teptani, dvignimo blagovest! Nam je najprvo namenjena! Z njo rešimo in ozdravimo družbo.

Eententna nota Rumuniji.

LDU Lyon, 24. avgusta. (Brezžično.) Zastopniki zavezniških držav v Bukarešti so v imenu entente izročili rumunski vladi novo noto, ki se nanaša na zasedbo Ogrske po Rumuniji in na rekvizicije, ki jih je izvršila rumunska armada na Ogrskem. Nota pozivlje rumunsko vlado, naj spoštuje načelo, na katerem temelje vsa mirovna pogajanja in po katerem si ne sme nobena država sama in svojevoljno preskrbeti povračila ali odškodnine, marveč morajo to vprašanje v vsakem primeru rešiti vsi zavezniški skupno. Zato izraža nota zahtevo, naj Rumunija predloži račun o vsemu, kar je pridobila potom rekvizicij na Ogrskem in kar se bo potem v najboljšem primeru odtegnilo od deleža, ki bi ga Rumunija utegnila dobiti od Ogrske na podlagi mirovne pogodbe s to državo.

Aleksander P. Izvol'ski

bivši ruski poslanik in zunanji minister je umrl v Parizu v 63. letu svoje starosti. Izvol'ski je bil navdušen pristaša panslavistične ideje in je igral v predzgodovini svetovne vojne eno vodilnih vlog. Znamenit je bil njegov diplomatičen boj z Aehrenthalom za časa aneksije Bosne in Hercegovine, v katerem je Izvol'ski podlegel. Postal je poslanik v Parizu, ni pa mogel zadušiti v sebi gneva proti Avstriji in je vse svoje sile in ves svoj vpliv zastavil za to, da jo razbije. Dočakal je to, ni pa dočakal zmage velike Rusije. Ko se je bila svetovna vojna začela, je dejal: »To je moja vojna.« To je dokaz, kako je stara diplomacija s svojim tajnim delovanjem ogrožala mir in življenje milijonov ljudstva.

Gornja Slezija.

LDU Nauen, 25. avgusta. (Brezžično.) Razvoj položaja v Gornji Sleziji kaže na to, da se bodo razmere kmalu uredile. Zaradi tega pravi »Deutsche Zeitung« z ozirom na vest lista »Temps«, po kateri bodo Gornjo Slezijo v najkrajšem času zasedle ententne čete, da bi bila taka okupacija v nasprotju z določbami mirovne pogodbe, ker se je nemško vojaštvo izkazalo za dovolj zanesljivo, da vzpostavi mir in red v Gornji Sleziji. Razen tega se je v večini rudnikov pričelo zopet delo, tako da je postala po mnenju lista zasedba Gornje Slezije po ententnih četah odveč.

Politične novice.

+ Krvav napad na katoličane, ki se je zgodil v Pragi o priliki zborovanja katoličanov na Žofinu, bi »Slov. Narod« rad utajil. Pravi namreč: »Ni treba dostaviti, da je poročilo o praškem shodu zlagano.« Kako neki morejo gospodje to trditi? Da se svobodomiselnost glasila sramujejo divjaštev svojih pristašev in da o tem drugače ali sploh ne poročajo, to še ni dokaz, da se napad na katoličane sploh ni zgodil. Pridite k nam in pokažemo vam češko poročilo, iz katerega smo povzeli mi svoje. Ne očitajte laži, dokler resnice ne poznate.

+ Izpopolnitev narodnega predstavništva s strokovnimi zastopniki. »Jugoslav. Lloyd« prinaša članek, v katerem se pisec zavzema za to, da naj bi v narodno predstavništvo pošiljale svoje zastopnike kot viriliste vse strokovne ustanove in organizacije: književne, zdravniške, inženerske, pravniške, gozdarske, veterinarske, denarno-bančne, trgovske, obrtne, industrijske. Na ta način bi se preprečila — kakor pravi — enostranska sestava parlamenta in omogočilo na višku stoječe delo v vprašanih javne uprave ter posebno pri sestavi in obravnavi raznih zakonskih načrtov.

K tej stvari pa moramo tudi mi kot glasilo delavskih organizacij povedati svoje mnenje. Demokracija ne pozna virilistov, vsled česar bi morali ta predlog odkloniti že s tega stališča. Je pa tudi druga nevarnost, če bi se vpeljalo kaj takega. V zbornico, izvoljeno od ljudstva, bi prišli poleg poslancev še virilni člani, zastopniki velebank, veleindustrije, veletrgovine, ki bi mogli in znali uničiti prizadevanja zastopnikov ljudstva. Tudi najzavednejše ljudstvo bi tu ostalo brez moči proti kapitalu. Vemo, da ne pride od tega, toda prav je, da je delavstvo na straži, ko se pojavljajo taki predlogi, ki so le v korist kapitalizma.

+ Mirovna pogodba z Nemško Avstrijo. »Newyork Herald« javlja, da je koordinacijski odsek v glavnem dovršil avstrijsko mirovno pogodbo. Temeljna načela, da so ostala neizpremenjena, pač pa, da so se nekoliko izpremenile odškodninske določbe. List doznava, da je odsek re-

Narodno predstavništvo.

LDU Beograd, 25. avgusta. Današnja seja v narodni skupščini se je začela ob desetih. Po dovršenih predhodnih poslih je prišel na dnevni red pretres vladne izjave. Poslanec Daković (Črnogorec) je izjavil, da so Črnogorci z ozirom na položaj za složno delo in da se nočejo strankarsko cepiti pred zaključkom mira. Podpirali bodo vlado, dokler bo delala domoljubno. Posl. Trifković (radikalni desident) je naglašal potrebo koncentracijskega kabineta. Izjavil je, da ta vlada ne odgovarja razpoloženju naroda. Posl. Protić (radikalec) je razlagal razvoj krize, kateri je onemogočil sestavo koncentracijske vlade. Pogodba, na podlagi katere je sedanja vlada sestavljena iz demokratov in socialistov, ne jamči za uspešno delo. Grajal je, da predsednik vlade ni član zbornice. Nato se je odredil odmor.

50.000 delavcev na cesti.

LDU Bern, 24. avgusta. (Dun. KU) Po vesteh, ki prihajajo iz Barcelone, sa zahtevali delavci osemurni delavnik, nakar so delodajalci sklenili, zapreti svoja podjetja. Vsed tega je vrženih na ceste 15.000 zidarjev, 30.000 tkalcev in 6000 tesarjev. Prihodnji teden se zapro vsa podjetja. V Mahoresi je prišlo do nemirov. Podrobnosti še niso znane.

Splošna stavka pristaniških delavcev na Francoskem.

LDU Versailles, 25. avg. (Dun. KU) Pristaniški delavci vseh strok so soglasno sklenili, da stopijo v splošno stavko. Zahtevajo osemurni delavnik, 20 frankov dnevne plače in odpravo nadurnega dela.

Proti navijalcem cen v Ameriki.

LDU Belmar, 24. avgusta. (Dun. KU — Brezžično.) Iz Washingtona javljajo, da je poslanska zbornica sprejela zakon, ki se tiče kaznovanja navijalcev cen pri živilih, obleki in življenjskih potrebščinah. Kazen znaša dve leti ječe in 5000 dolarjev.

Kriza v Budimpešti.

LDU Budimpešta, 25. avgusta. (ČTU.) Pogajanja za sestavo novega kabineta doslej še niso imela uspeha. Kaže, da vodi porazgovore italijanski pooblaščenec podpolkovnik Romanelli, pri katerem je bilo včeraj številno ogrskih politikov vseh strank, da se z njim porazgovorijo o sestavi nove vlade. V ospredju kombinacije sta minister za notranje zadeve Serenyi in vodja skupine aristokratov grof Emerich Karolyi. Oba skušata pridobiti za vstop v novo vlado socialne demokrate. Ker se je le-tim izpolnila njihova želja po odstopu nadvojvode Jožefa, pričakujejo, da se bodo sporazumeli še tekom današnjega dne. Verjetno je, da vstopita v kabinet tudi bivši trgovinski minister Garamy in ministrski predsednik v predhodnem kabinetu

Beidl. Splošno domnevajo, da se kriza razreši do jutri. Po sestavi novega ministrstva bo njegova prva naloga, izvesti volitve v narodno skupščino. — V mestu vlada mir. V političnih krogih vlada živahno gibanje, ker je notranji boj za ministrske stolce zelo ljut.

Madžarski socijalisti v vladi.

LDU Budimpešta, 25. avgusta. (ČTU.) Včeraj ob devetih je zboroval izredni kongres socialistične deželne stranke, pri katerem je imel Garamy daljši govor o pogajanjih na Dunaju in o položaju na Ogrskem. Zborovanje je vzelo z zadostnim znanjem, da bo šla ententa socialnim demokratom z vsemi sredstvi na roke, zlasti ker je sklenila, da s svojo znano spomenico prisili nadvojvodo Jožefa k odstopu. Zborovanje je potem sklenilo prelom z moskovsko tretjo internacionalo in se je izreklo za priklonitev k drugi internacionali. Dalje se je sklenilo, da se socialisti udeležijo vlade.

LDU Dunaj, 25. avg. (Dun. KU) »Neue Freie Presse« poroča iz Budimpešte, da se bo novo ministrstvo v Budimpešti osnovalo pod predsedstvom sedanjega ministra za trgovino, Heinricha. Ministrstvo za zunanje stvari bo najbrž poverjeno socialnemu demokratu Garamyju, ministrstvo za javno blaginjo pa Ernestu Beidlu. Razen tega se zagotavlja, da bodo v vladi sodelovali tudi krščanski socijalci. — Isti list poroči, da so se socialni demokratje popolnoma ločili od komunistov, nakar je Garamy izjavil, da namerava njegova stranka sodelovati pri koalicijski vladi. Ta sklep socialistične stranke se bo objavil v posebni proklamaciji.

Boji v Rusiji.

LDU Moskva, 25. avgusta. (Dun. KU) Naše čete (boljševske?) nadaljujejo svoje prodiranje ob železniški progi Pskov—Ostrov in so oddaljene samo še 6 verst od Pskova. Sovražniku se kljub vsemu prizadevanju ni nikjer posrečilo, ustvariti našega prodiranja.

LDU Kijev, 25. avgusta. (Dun. KU — Brezžično.) Kmetje, ki so pribežali semkam pred Poljaki, pripovedujejo, da so se kmetje uprli proti prodirajočim poljskim četam, ker Poljaki povsod rekvirirajo in odvažajo žito in živino. Na več krajih so bili krvavi spopadi, pri katerih sta obe stranki imeli mrtve in ranjene. Poljaki nastopajo proti upornikom s skrajno okrutnostjo.

Japonska in Santung.

LDU Belmar, 24. avgusta. (Dun. KU — Brezžično.) Iz Pekinga brzojavljajo, da je glasom neke vesti japonskega ministrstva za zunanje stvari, Japonska pripravljena, odreči se tekom dveh let nekdanjim nemškim pravica mv Santungu, ako dobi za to druge kompenzacije, in sicer prihaja v poštev Mandžurija ali Mongolija, mogoče tudi obe.

sno razpravljalo o tgovoru nemško-avstrijske delegacije, češ, da pomenja ta mirovna pogodba za Nemško Avstrijo denarni in gospodarski polom, in sicer iz razloga, ker ima mirovna konferenca namen, zagotoviti novi državi neodvisnost.

— **Bavarska pred novo revolucijo.** Iz Monakovca poročajo: Nemški minister za državno brambo Noske je prišel v Monako kot zastopnik nemške države, da prevzame bavarsko vojno upravo in bavarski vojaški kontingent v organizacijo nemške državne brambe. Govori se, da je ta korak v zvezi z revolucijo špartakovcev, ki se baje pripravlja iznova. Neodvisni socialisti in komunisti so osnovali že ves sistem svetov, sestoječih iz deset oziroma pet članov, s pomočjo katerih upajo mobilizirati svoje pristaje v dveh urah. Špartakovci čakajo samo še, da bo žetev pospravljena, nakar hočejo uresničiti svoje načrte. Pri tem računajo tudi z izbruhom splošne stavke. Minister za državno brambo je pooblaščen, da ukrene vse potrebno, da se ponovni špartakovski puči za vsako ceno prepreči.

Dnevne novice.

— **Škoj dr. Jeglič pri papežu.** »Echo de Paris« javlja iz Rima, da je papež sprejel ljubljanskega škofa dr. Jegliča in da je imel z njim razgovor o konkordatu, ki ga namerava Jugoslavija skleniti z Vatikanom.

— **Orlovski tabor na Križni gori.** Dne 31. avgusta priredi starotrško orlovsko okrožje in starotrška Dekliška zveza tabor na Križni gori, na katerega pride tudi prevz. g. knezsko dr. A. B. Jeglič. Ob 9. uri na Križni gori sprejem gostov, potem cerkven govor in slovesna sv. maša ljubljanskega vladike. Po sveti maši pozdravni govori orlovskih in dekliških odsekov, nakar sledi tabor, na katerem govorijo razni govorniki in govornice iz Ljubljane. Ob 12. uri se tabor prekine in se nadaljuje ob 14. uri. Po taboru posvetovanja in poživitev posameznih orlovskih odsekov in odsekov Dekliške zveze. Po taboru se vrši ljudska veselica s šaljivo pošto in srečolovom. Za hrano preskrbljeno, kot že objavljeno. Vsi prijatelji mladine vabljeni v velikem številu, posebno Orli in dekleta, da pregledamo in utrdimo svoje vrste. Sosednja bratska okrožja: ribniško in velikolaško, dne 31. avgusta na Križno goro! Na zdar! — V slučaju, da brat dr. Lovro Pogačnik ne ozdravi, pride mesto njega znamenit govornik iz Ljubljane na Križno goro. — Vsi bratski odseki iz ribniške, velikolaške in dobrepoljske doline, na svidenje na Križni gori dne 31. avgusta! Na zdar! — Tabor na Križni gori se vrši ob vsakem vremenu. — Fantje cirkničanje, fantje iz Blok, Begunj, Sv. Vida in Sv. Trojice, ne bodimo zadnji na Križni gori! V nedeljo vsi na Križno goro! Na zdar!

— **Krekov tabor v Komendi.** Nov nagrobni spomenik dobi grob rajnega učitelja Valentina Kreka, očeta rajnega dr. Janca Kreka. Postavi ga na lastne stroške g. Andr. Mejač. Okoličani naznanjajo, da se pripeljejo na okrašenih vozovih. Malenkosti: Konji in vozovi se bodo spravljali v prostorih g. Mejača in v gostilni pri »Kramarju«. Shramba koles bo v skladišču nasproti Mejačeve trgovine. Zadostno kosilo z dvema prikuhami stane 6 K. Skupine priglasite se takoj, da bo zadosti vsega pripravljenega. Vlak iz Ljubljane ob 7. uri 48 min. jutraj in ob 2. uri 10 min. popoldne; za povratek iz Homca ob 9. uri, iz Jarš ob 9. uri 5 min. zvečer.

— **Železniškim uslužbencem iz zasedenega ozemlja v naznanje:** Z dnem 10. septembra se razpusti selitveni odsek jugoslovanskih železničarjev v Trstu. Istega dne odide iz Trsta tudi zadnji selitveni vlak. Selitev bode sicer tudi pozneje mogoča, toda združena z velikimi težavami, in bodo vozovi, naloženi s pohištvom, ker posameznih voz nihče ne sme spremljati, prepuščeni svoji usodi in nevarnostim tativne. Italijanska uprava pripozna samo selitveni odsek, ne pa tudi posameznih strank. Ako ima kdo še kaj ukreniti radi preselitve, naj hitro uredi do omenjenega dne.

— **Nov vlak med Ljubljano in Zidanim mostom.** Z dnem 1. septembra 1919 začne med Ljubljano glavni kolodvor in Zidanim mostom voziti nov osebni vlak, ki nudi potnikom ugoden prihod v Ljubljano jutraj in odhod popoldne. Odhod vlaka št. 37/a iz Zidanega mosta ob 5.54, iz Litije ob 6.44, prihod v Ljubljano glavni kolodvor ob 7.28. — Odhod vlaka št. 32/a iz Ljubljane glavni kolodvor ob 14.15, prihod v Litijo ob 14.55, prihod na Zidani most ob 15.39.

— **Zanimiva aretacija v Škofji Loki.** 21. t. m. so aretirali v Škofji Loki glavnega založnika tobaka M. Žigona radi verženja s tobakom, nakupovanja ukradenih eraričnih stvari in drugih večjih nerednosti. Kakor se poroča, znaša samo vrednost nakupljenega ukradenega blaga preko milijon kron. Pri preiskavi so našli pri Žigonu 14 motorjev, ki so bili večinoma ukradeni po vojaških skladiščih in mnogo drugega

blaga. Žigon ima, kakor se nam poroča, precej zaupnikov, ki so zanj trgovali po celi Sloveniji in katere upamo, da bodo pristojne oblasti tudi izsledile. Žigon je pričel kupovati takoj po prevratu z ukradenim blagom, in sicer tako zvito, da mu niso prišli do sedaj do živega. Na sled so mu prišli popolnoma slučajno. Kupil je namreč zlato uro, ki je bila nekemu loškemu trgovcu ukradena. Ko je lastnik ure o tem zvedel, je Žigona ovidil. Interesantno pri celi stvari je to, da je bil Žigon pri polomu Glavne posojilnice gospodarsko popolnoma uničen, da pa velja danes za milijonarja in za posestnika več hiš.

— **Najvišje in kasacijsko sodišče.** »Riječ Srba, Hrvata, Slovenaca« poroča, da bo predložila vlada narodnemu predstavništvu zakonsko osnovo o ustanovitvi najvišjega in kasacijskega sodišča za Slovenijo in Dalmacijo s sedežem v Zagrebu.

— **Pomazani napisi.** V soboto ponoči so v Zagrebu politični nasprotniki s črnolom pomazali napise uprave »Novosti« v Strossmajerjevi ulici. To je političen boj na Hrvaškem!

— **Ponarejen denar,** večinoma 2kronski bankovci, kroži ponekod na Hrvaškem — v Sisku i. dr. Ponarejeni denar so vtihotapili iz Madjarske; tisk je izvršen in se more potvorba spoznati samo po tem, da se serija začne s številko 7, dočim je prva številka serije na pravih bankovcih 1.

— **Gibanje bančnih uradnikov na Hrvaškem.** Prokuristi denarnih zavodov so pozvali »Društvo bančnih uradnikov«, v katerem so včlanjeni tudi sami, naj vzame nazaj načrt službene pragmatike, katerega je bilo nedavno izročilo Zvezi denarnih zavodov; s tem načrtom da prokuristi niso zadovoljni in hočejo nov načrt, pri sestavi katerega bodo sami sodelovali. Ako društvo njihovi zahtevi ne ugodí, bodo iz organizacije izstopili.

— **Tihotapstvo z živili na Reki.** V Hrvaškem Primorju se čuti veliko pomanjkanje živil. Doma ne pridelajo skoraj ničesar, dovoz po morju je malone popolnoma ustavljen, po železnici pa tudi ne prihaja veliko, ker so prvič prometne razmere skrajno neugodne, drugič pa nihče ne kaže veselja, da bi se v večjem obsegu pečal s trgovino. Zato se povsodi čuti pomanjkanje in draginja. Tem žalostneje je, da se živila kljub vsem prepovedim v veliki meri vtihotapljajo na Reko. Tam pač plačajo vsako ceno — za pišče n. pr. tudi 100 K. Po suhem je tihotapstvo vsled stroge straže skoroda izključeno, tembolj se pa razvija na morju. V motorjih in čolnih, ki plovejo najprej v smeri na Krk, da prevarijo straže, se izvozi na Reko dan za dnem za tisoče in tisoče živil. Marsikak čolna ustavijo italijanske straže, zaplenijo tovar in poženejo lastnika in brodnika domov. Mnogo tihotapcev zasačijo tudi naše straže in oblasti postopajo z njimi jako trdo. A kaj pomaga, ako se komarji love, sloni pa izpuščajo! Kakor povsod, tako tudi tu nosi ostrost zakona le kak kmetič ali kmetica, odeluhi, ki delajo na veliko, pa imajo »zveze« in se znajo vselej izmuzniti. Ljudstvo v Primorju je radi tega zelo ogorčeno.

Ljubljanske novice.

lj Iz gledališke pisarne. Ponovno se prosijo gg. abonenti pretekle seziye, naj se blagovolijo zglasti v pisarni tajništva, operno gledališče radi sedežev. Ako se gg. abonenti do 28. avgusta ne bi zglasti, morali bi se sedeži oddati številnim drugim cenjenim reflektantom. Vsled tega se blagovolijo vsi gg. abonenti do tega časa zanesljivo zglasti, ker se pozneje na njih abonma ne bo oziralo, kakor tudi ne na eventualne pritožbe.

lj Umrli so v Ljubljani: Anton Šeškar, sin bajtarja, 7 mesecev, — Mihael Kalanšič, sirota, 16 let, — Avgust Bokal, delavec, 48 let, — Antonija Ceilk, zasebnica, 30 let, — Ana Dobnik, žena finančnega nadpaznika, 30 let, — Alojzij Šefic, sin tatarskega pomočnika, 14 let, — Jernej Steniša, čevljar, 57 let, — Herman Skobe, sin kaznišničnega paznika, 7 let, — Anton Zupančič, tovarn. delavec, 45 let, — Lorenec Rozman, posestnik 38 let, — Helena Ložar, hči uradnika, 7 let, — Avgusta Feigel, učenka, gospodinjske šole, 22 let, — Franc Gostiša, bogoslovec, 28 let, — Fran Humar, vojak, 43 let, — Blaž Bajt, zidarški delavec, 19 let, Ivan Gottes premikač dr. železnice, 29 let, — Adolf Maschke, sin uradnika, 5 let, — Anton Černe, krojač, 44 let, — Katarina Mihelčič, žena delavca, 41 let, — Božidar Kristan, sin kovinskega strugarja, 8 mesecev, — Marija Mesojednik, bivša služkinja, 69 let, — Oto Thurwald, knjigotrški pomočnik, 22 let, — Franc Šarlah, skladiščni sluga, 50 let.

lj **Pozor kolesarji!** Tri osebe, ki so vozile po trotoarju, so bile vstavljene in bodo tudi kaznovane. Kolesarji, pazite na policijske določbe!

lj **Policijska roka** je postala v zadnjem času odločnejša, ker je pričela energično krotiti nočne krogarje. Več oseb je bilo v nedeljo aretiranih in strogo kaznovanih radi kaljenja nočnega miru. Tako je prav!

lj **Aprovizacija južne železnice** oddaja svojim odjemalcem: zrnato kavo 1 kg po 38 K; riž po 13 K 20 v. Nadalje ima v zalogi slanino, fino namizno olje, kis itd.

Razne novice.

r **»Radišin« teden v Zagrebu.** Dne 19. t. m. se je vršila prosvetna anketa, na kateri so predavatelji naglašali, da se mora za ljudsko izobrazbo brigati i država i družba. Uvede naj se obvezno obiskovanje analfabetskih tečajev. Snujejo naj se ljudske knjižnice, v katero svrbo bi se mogle preosnovati šolske knjižnice. Za ljudsko izobrazbo naj deluje tisk, mladinska društva naj se pospešujejo, nadaljujejo naj se ljudska vseučiliška predavanja. Sprejete so bile resolucije v tem zmislu. — Razstava »Hrv. Radiše« je izborna obiskovana; predmeti, ki so bili naprodaj, so Francozi, Amerikanci, pa Čehi, Poljaki in Slovenci pokupili že prvi dan. Razstava ostane odprta do 22. t. m.

r **»Za Hrv. Radišo«** so priredili v Sisku ljudsko slavnost, ki je vrgla 13.270 kron čistega dohodka.

r **Kazen za prepričanje.** V mestecu Litni v Berovni na Češkem je umrl popularni lekarnar dr. Lebeda. Bil je ubožen. Zapusti je vdovo in dvoje hčera z malo hišico, ki je obstojala iz kuhinje in dveh sob. Prišlo so volitve in lekarnarjeva vdova ni volila s socialisti, zato pa je prejela pismeni ukaz od mestnega sveta, podpisan od socialističnega staroste učitelja Pučalka, v katerem rekvirirajo vdovi eno sobo in ji naročajo, naj jo takoj izprazni. V mestu pa je lep gosposki grad in mnogo gosposkih hiš, ki se jih socialisti niso dotaknili. Najbrže je postala vsa ta gospoda pri volitvah naenkrat proletarna v skrbi za svoje premoženje.

r **Protí zakotni trgovini s čevlji** so izročili čevljarji v Sisku potom svojega stanovskega društva spomenico in resolucijo, v kateri zahtevajo, naj oblast nemudoma nastopi proti zakotnim trgovcem in obrtnikom z obutvijo.

r **Zapuščena mladina.** »Jugoslovanski Lloyd« piše, kako se po zagrebških ulicah potika mnogoštevilna mladina, ki se peča z oderuško prodajo tobaka, žigic, kart itd. ali pa prosjači, namesto da bi se učila

kakega rokodelstva. Takí fantalini »zaslužijo« po 150 do 200 K dnevno in se bodo teško več kdaj navadili poštenega dela.

»V varstvo ženskega sveta se je ustalovilo na Angleškem društvo, ki si je stavilo nalogo, delovati proti trgovini z dekleti. Rečeno društvo namerava ustanoviti po vsej Evropi postranska društva v vsaki deželi, katere naj bi neprestano delovala kakor tako imenovani deželni komiteji ter vplivala na vlado in javnost, da bi se na vso moč nastopilo proti trgovini z dekleti. Ker se s to podlo kupčijo pečajo večidel židje, imajo rečena društva še posebno pozornost obračati na ljudi, kojih predniki so korakali skozi »Rdeče morje«.

r **Pomanjkanje železničarskega naraščaja na Hrvaškem.** »Jugoslov. Lloyd« opozarja na veliko pomanjkanje strokovno izobraženega tehničnega železn. osebja na Hrvaškem, vsled česar se morajo nastavljeni nesposobni ljudje oziroma v službi obdržati tuji in nezanesljivi življi. Temu pomanjkanju so krive prejšnje politične razmere: železnice so bile v rokah Madjarske, Hrvatje so se ogibali že ob sebi, razen tega so tudi hrvaški politiki odvrčali ljudi od železničarske službe, češ, da bi s tem spravili madjarsko upravo v zadrego. V resnici je pa bilo to v vsakem oziru na škodo Hrvatom samim, kar se najbolj čuti sedaj. Da se temu odpomore in omogoči izčiščenje in ureditev razmer na železnicah, naj se ustanove stalne šole za strokovno izobrazbo železniškega osebja in tehnične srednje šole. Potem naj bi se razvila propaganda za železniški poklic in uredili službeni pogoji tako, da bi mogel železničar z zadovoljstvom opravljati svojo službo.

r **Roparji pobegnili iz ječe.** Iz zapora okrožnega sodišča v Banjiluki je 18. t. m. pobegnilo 15 nevarnih roparjev, ki so razorožili straže in odnesli štiri puške. Roparski kolovodja Sarač je s par tovariši napadel ključarja Bakulića, ga zavlil v odedo in dobro pretepel; nato mu je vzel ključce, ga zaprl v sobo, potem pa odklenil vrata ostalim tovarišem, nakar so skupno pobegnili. Beg so takoj opazili n začeli roparje zasledovati. Prišlo je do spopada, v katerem je policija enega roparjev ranila in prišla, dočim so vsi ostali ušli.

Stekleničnica.

(Češki spisal Karel V. Rais; preložil Al. Benkovič.)

(Dalja.)

Zopet je sedla v senco in zamišljena pletla dalje; le včasih so se ji zablistale oči in postrani pogledala na okna gosposke sobe.

Čez dalje časa se je prigugala pristavnica ter pripovedovala vsa rdeča in razgreta:

»Matí, to vam je nekaj lepega! Vse je lepo, kar ima, to je pa čez vse. Stebrički so ob straneh, na vseh vogalih je izrezljano, belo steklo kakor cvetje, marmor kakor sneg in dva zmaja z močnimi jeziki. Svoje žive dni še nisem videla kaj takega!«

Tercijanka se je s stisnjenimi očmi ozrla v jasni zrak, usta so se ji razširila in nazadnje je zajecjala: »Ali je tako, kakor ooo—rgle?« in hripavo se je zahelatala.

»Kaj še, to se vam samo zdi — a kakšna krasota je to, človek mora kar strmeti, tu ste videli vse že zavito. Vse se sveti kakor zrcalo. Jojmenie, kaj takega nima tu nobena!« in pristavnica je vzdihala čedalje bolj pobožno.

»Ali ima pa ttt—udi kaj noter dejati?«

»Kako bi ne imela — vsega v izobilju!«

Tercijanka je nekaj časa mirno kimala, potem pa je zvila nogavico in vstajaje rekla:

»Tak ppp—ojdi, cigani! Pa lahko noč!«

»Zdravi ostanite, mati — sama izpregovorim z gospo, da boste tudi vi smeli pogledati,« ji je obljubovala pristavnica, nagibajoč se k starki.

Tercijanka se je kislo nasmejala.

»O ne, ne, nič ne recite, če ne bo sss—tara Domorazkovka še rekla, da se prilizujem. Človek nič ne ve.«

»Kakor hočete!« in pristavnica je odracala na dvor.

Tercijanka je počasi šla proti mestu. Zapadna polovica trga se je še vedno topila v polnem solnčnem žaru. Z zlate obleke Marijine sohe so iskrlili zelenkasti žarki, leseni hišni pomoli in izsušene škodlaste strehe so vzdihavale od žeje.

Na nasprotni strani je bilo hladno, samo v višini, pod bledim nebom in na strešnih slemenih je žarela enolična soparica.

Tercijanka je opazila, da gospa Darbujanova in Malka sedita na kameniti klopi v senci hiše, koje angleške skriljate plošče so rdele nad sivimi udrtimi škodlastimi strehami. Zavila je proti njima; na vsakih par korakov pa se je jezna obrnila, ker je otroče ni moglo dohajati in se je kisalo in kričalo.

»Ti si prava npp—okora za človeka!« se je tgotila.

»Dober dan, dober dan,« je pozdravljala priliznjeno. »Kako prijetno je sedeti v takem-le hladu, visoka hiša ne pusti semkaj vročine,« in všečno se je ozirala po čistih stenah.

»Imate prav — ali kadar se mi usedem pred hišo, se drugi v okolici od jezo umaknejo noter,« se je bahala Darbujanika.

»Le pogledite,« se je zasmejela Tercijanka. »Jei, jei, gospodična pa vedno ppp—ridna — gotovo že zopet plete kak prt!«

»Kje pa ste hodili, kje?« je vprašala gospa Darbujanova.

»I, tam na vrtu sem sss—edela z nogavico. Ggg—ospe oskrbnikovi so že pripeljali tisto kredenco,« je hvalila zategnjeno in važno kimala.

»Torej so jo že pripeljali?« je naglo vprašala gospa, Malka pa se je okrenila in vihala nos.

»So jo žel?« je pritrdila ženica.

»Tak hvala Bogu — ali pa je taka lepota?« je zadirčno vprašala Darbujanika in posmehljivo pogledala po strani.

»Kakor ooo—rgle, nič drugače kakor ooo—rgle!«

Mati in hči sta se na glas zasmejali. Tercijanka ni vedela, ali se smejata orglam ali njenim besedam.

»Ppp—rav res, in kako je to lepo — stebrički, na vse močoge načine zaokroženi, mmm—armor, vse pa stoji na dveh zmajih z iztegnjenimi jeziki.«

Malka se je znova zakrohotala.

»Ggg—ospodična mi ne verjame —« »Seveda verjamem — ali mislite, da še nikdar nisem videla kaj takega? Ali je to kaj posebnega?« in znova se je zakrohotala.

»No, no, gospodična je gotovo že videla kaj takega, to vem, jaz pa še nikoli. Sveti se kakor zrcalo, in ppripravnica je rekla, koliko ima gospa drobnjave, ki se deva noter.«

Malka je zvila svoje delo ter polglasno pojoc odhitela v prodajalno.

»Ggg—ospodična je huda name. — Moj Bog, saj vendar vem, da imate pri vas vse, saj sem jo videla, tisto sss—tekleničnico!« se je sladkala Tercijanka.

»Čemu bi se neki jezila — kaj pa nam mari oskrbnica? Prišla sta k nam na obisk, mi pa nismo šli k njim. Take gospode je povsod dosti!« se je rogala Darbujanika.

(Dalja.)

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubliani